

नियमित दिवाणी दावा क्र.२१७/२०२६ मधील निशाणी क्र.०५ वरील आदेश

पारीत दिनांक २१ जुलै, २०२६

तुकाराम वि. उषाबाई व इतर

CNR NO.MHLA060009082026

१. प्रस्तुतचा अर्ज वादी यांनी दिवाणी प्रक्रिया संहिता आदेश ३९ नियम १ व २ प्रमाणे तुरतातुरत मनाई हुकुम मिळण्याकामी दिलेला आहे.

२. अर्ज, दावा, प्रतिवादी क्र.१ व २ यांची कैफियत निशाणी १२ व पुरसीस निशाणी १४ चे अवलोकन केले. वादी व प्रतिवादी यांनी दाखल केलेल्या कागदपत्रांचे अवलोकन केले.

३. वाद मिळकत ही मौजे सताळा, ता.अहमदपूर, जि.लातूर येथील ग्रामपंचायत मिळकत क्र.६१४/१ आहे. जिचे क्षेत्र पुर्वेस ६५ फुट, पश्चिमेस ४० फुट, उत्तरेस ७० फुट व दक्षिणेस २५ फुट आहे. ज्याचे सविस्तर वर्णन दावा कलम १ मध्ये केलेले आहे. (सदर मिळकतीस संक्षिप्त स्वरूपात यापुढे 'दावा मिळकत' असे संबोधण्यात येत आहे.)

४. वादीचे दाव्यातील थोडक्यात कथन खालीलप्रमाणे;

वादीचे वडील नामे रामभाऊ पांडुरंग शिंदे यांनी दावा मिळकत सन १९९१ साली विठ्ठलराव शहाजीराव शिंदे यांच्याकडून रुपये १० च्या मुद्रांकावर किंमत रुपये ५,४००/- देऊन खरेदी केलेली आहे. ज्या खरेदीखतास खरेदी देणार, खरेदी घेणार व तीन साक्षीदार हजर हाते. त्या सर्वांनी सदर खरेदीखतावर त्यांच्या सहा केलेल्या आहेत. त्या खरेदीखतापासून वादीचे वडील रामभाऊ शिंदे हे दावा मिळकतीचे मालक व ताबेदार आहेत. सदर खरेदीखताआधारे रामभाऊ शिंदे यांचे नाव ग्रामपंचायत अभिलेखाला सन २००१-०२ मध्ये लागलेले आहे. रामभाऊ शिंदे यांनी दावा मिळकतीचा कर वेळोवेळी ग्रामपंचायत, सताळा येथे भरलेला आहे. रामभाऊ शिंदे हे दिनांक ०६.०९.२००६ रोजी मयत झाले. त्यानंतर दावा मिळकतीचा कर त्यांच्या मुलांनी भरलेला आहे. रामभाऊ शिंदे हे मयत झाल्यानंतर वादी व वादीचा भाऊ यांनी सन २०१७ मध्ये नोटरी वाटणीपत्र रुपये ५००/- च्या मुद्रांकावर करून घेतले. ज्यामध्ये दावा मिळकती ही वादीच्या वाटणीस आलेली आहे व त्याआधारे

ग्रामपंचायत अभिलेखाला वादीच्या नावाची नोंद झालेली आहे. तेव्हापासून वादी हे दावा मिळकतीचे मालक व ताबेदार आहेत. प्रतिवादी यांचा दावा मिळकतीशी कसलाही संबंध नाही. परंतु प्रतिवादी यांनी दावा मिळकतीवरील वादीच्या ताब्यास हरकत अडथळा करण्यास चालू केले आहे. सन २०१६ मध्ये देखील प्रतिवादी यांनी वादीस दावा मिळकतीवरून बेदखल करण्याचा प्रयत्न केला होता. म्हणून ग्रामसेवक यांनी वादी व प्रतिवादी यांना त्यांच्या मालकीबाबत कायदेशीर कागदपत्रे दाखवण्याकरीता नोटीस काढली होती. वादी यांनी त्याप्रमाणे सर्व कागदपत्रे ग्रामपंचायत, सताळा येथे दाखल केलेले आहेत. त्यावरून ग्रामपंचायत, सताळा यांनी वादीच्या हक्कात मालकी दस्त करून दिलेला आहे. दिनांक १६.०२.२०२६ रोजी दुसऱ्यांदा प्रतिवादी यांनी दावा मिळकतीमध्ये माती व दगड ट्रॅक्टरच्या सहाय्याने टाकण्याचा प्रयत्न करून दावा मिळकतीवर अतिक्रमण करण्याचा प्रयत्न केला. त्याबाबत वादी यांनी ग्रामपंचायत, सताळा यांच्याकडे व किनगाव पोलीस स्टेशन येथे अर्ज दिला. परंतु त्यांनी कोणतीही कार्यवाही केलेली नाही. सबब, वादी यांनी दाव्यात ते दावा मिळकतीचे मालक व ताबेदार आहेत असे घोषित करून मिळावे व प्रतिवादीविरुद्ध वादीच्या दावा मिळकतीवरील ताब्यास हरकत, अडथळा करून नये अशी निरंतर मनाई हुकुम द्यावी अशी मागणी केलेली आहे.

५. वादीचे अर्जातील कथन की, वादीच्या पक्षात सकृतदर्शनी केस आहे. व्यवहार्य सोयीचे पारडे वादीकडे झुकते. वादीस दाव्यात यश येण्याची खात्री आहे. प्रतिवादी यांचा दावा मिळकतीवर अतिक्रमण करण्याचा प्रयत्न यशस्वी झाल्यास वादीचे अपरिमीत नुकसान होण्याची शक्यता आहे. सबब, वादी यांनी अर्जात प्रतिवादीविरुद्ध दाव्याचा अंतीम निकाल लागेपावेतो त्यांच्या दावा मिळकतीवरील ताब्यास हरकत, अडथळा करून नये अशी तुरतातुरत मनाई हुकुम देण्याची मागणी केलेली आहे.

६. प्रतिवादी यांनी दाव्यास असा आक्षेप घेतला की, वादी यांनी वादीचे वडील रामभाऊ शिंदे यांच्या हक्कातील ज्या खरेदीखताचा उल्लेख दाव्यात केलेला आहे त्या खरेदीखताचे अवलोकन केल्यास त्यावर कोणतीही तारीख नमूद नाही. तसेच त्यावर विठ्ठलराव शिंदे यांची खोटी व बनावट सही आहे. तसा कोणताही दस्त

विठ्ठलराव शिंदे यांनी रामभाऊ शिंदे यांच्या हक्कात करून दिलेला नाही. सदरच्या दस्तास कायद्याच्या नजरेत कोणतीही किंमत नाही. वादी यांनी ग्रामसेवक यांना हाताशी धरून त्यांचे नाव ग्रामपंचायत नमुना नं.८-अ उताऱ्याला लावलेले आहे. वादी यांनी ग्रामपंचायत कर भरणा केल्याबाबतच्या पावत्यांवर भरवसा ठेवलेला आहे. त्या पावत्या मालकीबाबतचा पुरावा होऊ शकत नाहीत. प्रतिवादी हे सर्व नं.४२/१ मधील जमिनीचे मालक व ताबेदार आहेत. त्यामुळे ते दावा मिळकतीचे मालक व ताबेदार आहेत. दावा मिळकतीच्या वादीने दाव्यात नमूद केलेल्या चतुःसिमा चुकीच्या आहेत. वास्तविक प्रतिवादी हे ज्या प्लॉटचे मालक आहेत त्याचे क्षेत्र पुर्वेस ३५ फुट, पश्चिमेस ५६ फुट, दक्षिणेस ६७ फुट व उत्तरेस ८४ फुट असे आहे. प्रतिवादी यांनी दावा मिळकतीमध्ये त्यांच्या जुन्या पडलेल्या घराचे दगड व इतर सामान ठेवलेले आहे. तसेच शेती उपयुक्त अवजारे ठेवण्याकरीता प्रतिवादी यांनी दावा मिळकतीत पत्र्याचे शेड उभे केले आहे. प्रतिवादी हे दावा मिळकतीचे मालक व ताबेदार आहेत. दावा मिळकतीमध्ये एक चिंचेचे झाड असून त्याच्या चिंचा प्रतिवादी प्रत्येकवर्षी दिनकर वाघमारे व इतर यांना विकत असतो. त्यास वादी यांनी कधीही आक्षेप घेतला नाही. विठ्ठलराव शिंदे हे सन १९९७ मध्ये मयत झालेले आहेत. तसेच त्यांचा मुलगा नंदकुमार हा सन २००० मध्ये मयत झालेला आहे. त्याचा फायदा घेऊन वादीने त्यांचे नाव दावा मिळकतीच्या ग्रामपंचायत नमुना नं.८-अ उताऱ्याला लावलेले आहे. प्रतिवादी क्र.१ हे अशिक्षित व प्रतिवादी क्र.२ हा अज्ञान असल्याकारणाने त्याचा फायदा वादी यांनी घेतलेला आहे. याकारणास्तव त्यांनी अर्ज नामंजूर करण्याची विनंती केलेली आहे.

७. वादी व प्रतिवादी यांच्या विधिज्ञांचा युक्तीवाद ऐकला.

८. वादी यांच्या विद्वान विधिज्ञांनी असा युक्तीवाद केला की, वादीचा दावा मिळकतीवरील ताबा नमुना नं.८-अ उताऱ्याद्वारे स्पष्ट होतो. वादीच्या वडीलांनी विठ्ठलराव शिंदे यांच्याकडून दावा मिळकत खरेदी घेतलेली आहे व ती वादीस सन २०१७ मध्ये वाटणीत मिळालेली आहे. त्यामुळे वादी हे दावा मिळकतीचे मालक व ताबेदार आहेत.

९. प्रतिवादी यांच्या विद्वान विधिज्ञांनी असा युक्तीवाद केला की, वादीने

ज्या खरेदीखताआधारे त्यांचे वडील रामभाऊ यांची मालकी असल्याचा दावा केलेला आहे ते खरेदीखत अनौदणीकृत आहे. तसेच ते अपुऱ्या मुद्राकावर आहे. त्यामुळे पुराव्याकामी ते मुल्यहिन आहे. त्यापुढे त्या दस्तावर तो दस्त नोंदवल्याची तारीख नमूद नाही. ग्रामपंचायत, सताळा यांनी वादी यांचे नाव दावा मिळकतीला लावू नये असा ठराव केलेला आहे. दावा मिळकतीचे चारही बाजूचे मोजमाप चुकीचे आहे. वादी ज्या खरेदीखतावरून मालकी सांगत आहे त्यावर दावा मिळकतीचा ताबा रामभाऊ शिंदे यांना त्यादिवशी देण्यात आला असा कोठेही उल्लेख नाही. त्यामुळे युक्तीवादाकामी जरी सदर खरेदीखत खरे असल्याचे गृहीत धरले तरीही त्या खरेदीखतानुसार वादी यांचा मालकी व ताबा शाबीत होत नाही. प्रतिवादी यांनी दावा मिळकती शेजारील धारकांचे शेषथेवरील जबाब दाखल केलेले आहेत. ज्यामध्ये ते सर्व दावा मिळकतीवर प्रतिवादींचा ताबा असल्याचे सांगतात. याकारणास्तव त्यांनी अर्ज नामंजूर करण्याची विनंती केलेली आहे.

१०. खालील मुद्दे माझ्या विचारार्थ निघतात त्यावरील निष्कर्ष मी कारणमिमांसेसहीत खालीलप्रमाणे नमुद करीत आहे.

अ.क्र.	मुद्दा	निष्कर्ष
१.	वादी यांना सकृतदर्शनी केस आहे असे वादी शाबीत करतात का ?	नाही.
२.	व्यवहार्य सोयीचे पारडे वादी यांच्या बाजूने आहे असे वादी शाबीत करतात का ?	नाही.
३.	अर्ज नामंजूर केल्यास वादी यांचे अपरिमीत नुकसान होणार आहे असे वादी शाबीत करतात काय ?	नाही.
४.	काय आदेश ?	अर्ज अंतिम आदेशाप्रमाणे नामंजूर करण्यात येतो.

मुद्दा क्र.१ ते ३ करीता :-

११. मुद्दा क्र.१ ते ३ चे निष्कर्ष नोंदवण्याकरीता आवश्यक कारणमिमांसा एकच व सारखी असल्याने ती खालीलप्रमाणे एकत्रीत करण्यात येत आहे.

१२. वादी यांनी प्रस्तुतचा दावा मालकी हक्क घोषित करणेकामी व निरंतर मनाई हुकुमाकामी दाखल केलेला आहे. वादी यांनी दाव्यात वादीचे वडील रामभाऊ शिंदे यांच्या हक्कातील खरेदीखतावर भरवसा ठेवलेला आहे. सदरचे खरेदीखत अनौदणीकृत व अपुऱ्या मुद्रांकावर आहे. त्यामुळे सदरच्या खरेदीखतान्वये मालकी हक्क हस्तांतरीत झाला असे म्हणता येणार नाही. विशेषतः प्रतिवादी यांनी वादीची दावा मिळकतीवरील मालकी त्यांच्या म्हणण्यामध्ये पूर्णपणे नाकारलेली आहे. अशावेळी मालकी हक्क हस्तांतरीत झाल्याबाबतचा दस्त वादीस सकृतदर्शनी केस उभी करण्याकरीता दाखल करणे आवश्यक होते. वादीने ग्रामपंचायत नमुना नं.८-अ उताऱ्यावर वर भरवसा ठेवलेला आहे. वादी यांनी जो दावा मिळकतीचा ग्रामपंचायत नमुना नं.८-अ उतारा दाखल केलेला आहे तो नमुना नं.८-अ उतारा वादीच्या नावावरील आहे. वादी यांनी त्यांचे वडील रामभाऊ शिंदे यांच्या हक्कातील खरेदीखतानंतर ग्रामपंचायत नमुना नं.८-अ ला त्याची नोंद आल्याचे कथन केले आहे. परंतु सदर खरेदीखतानंतर रामभाऊ शिंदे यांच्या नावाची नोंद दावा मिळकतीच्या ग्रामपंचायत अभिलेखाचा झाल्याचा उतारा वादीने दाखल केलेला नाही. ग्रामपंचायतीच्या कर पावत्या या ताबा किंवा हक्क शाबीत करण्याकरीता सकृतदर्शनी देखील सबळ पुरावा ठरत नाहीत. प्रतिवादी यांच्या म्हणण्याप्रमाणे दावा मिळकत ही भुमापन क्र.४२ चा भाग आहे. भुमापन क्र.४२ च्या ७/१२ उताऱ्यामध्ये कोठेही वादीच्या नावाचा किंवा वादीचे वडील रामभाऊ याच्या नावाचा अंमल दिसून येत नाही. प्रतिवादी यांनी दावा मिळकतीवर त्यांचा ताबा आहे हे सिध्द करण्याकरीता दावा मिळकतीच्या शेजारील धारकांचे शपथपत्र दाखल केलेले आहे. ज्यावरून सकृतदर्शनी दावा मिळकतीवर प्रतिवादींचा ताबा असल्याचे दिसून येते.

१३. यासर्व कारणांवरून वादीच्या नावे जरी ग्रामपंचायत नमुना नं.८-अ उतारा असला तरीही त्यावरून वादीचा दावा मिळकतीवर ताबा आहे असे सकृतदर्शनी सिध्द होत नाही. याउलट भुमापन क्र.४२ चा ७/१२ उतारा व शेजारील धारकांचे शपथपत्र यावरून दावा मिळकतीवर प्रतिवादींचा ताबा असल्याचे प्रथमदर्शनी दिसून येते. सबब, अर्ज मंजूर केल्यास प्रतिवादी यांच्या हक्कास बाधा येण्याची शक्यता आहे. सबब, मुद्दा क्र.१ ते ३ चे उत्तर नकारात्मक नोंदवले आहे.

मुद्दा क्र.४ करीता :-

१४. मुद्दा क्र.१ ते ३ च्या नकारात्मक निष्कर्षाच्या अनुषंगाने अर्ज नामंजूर होण्यास पात्र आहे. सबब मुद्दा क्र.४ च्या उत्तरार्थ मी खालील आदेश पारीत करते.

आदेश

अर्ज नामंजूर करण्यात येतो.

दिनांक : - २१.०७.२०२६

(स्वानंदी दे. वडगांवकर)
सह दिवाणी न्यायाधीश क.स्तर,
अहमदपूर